

**Oświadczenie złożone
przez senatora Roberta Dowhana
na 26. posiedzeniu Senatu
w dniu 22 września 2016 r.**

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra rozwoju Mateusza Morawieckiego

Szanowny Panie Premierze!

Jako senator Rzeczypospolitej Polskiej zwracam się do Pana Premiera w sprawie planowania wprowadzenia tzw. strategii odpowiedzialnego rozwoju na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W tym dokumencie zawarte jest wiele spornych kwestii. Proszę, aby Pan Premier wyraził wobec nich swoją opinię, a ministerstwo wprowadziło ewentualne zmiany w zapisach. Są to uwagi wniesione przez Zarząd Województwa Lubuskiego.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju w większości celnie diagnozuje obecną sytuację polskiej gospodarki, jednakże twierdzenie, że SOR prezentuje nowy model rozwoju jest nieuzasadnione. Dokument ten podtrzymuje cele „Strategii Rozwoju Kraju 2020” z nieznacznymi modyfikacjami. Pozytywnie należy ocenić zapisy dotyczące wzmocnienia przemysłu (reindustrializacja), innowacyjności (wyjście z pułapki średniego wzrostu) i ekspansji zagranicznej. Duży niepokój budzi natomiast pomijanie roli samorządów województw jako podmiotów polityki regionalnej. Wyraźnie widoczne są tendencje do ponownej centralizacji polityki rozwoju. Brakuje konkretnych zapisów wskazujących instrumenty koordynacji działań rozwojowych między rządem i samorządem województwa. Pomimo deklaracji włączenia w realizację SOR przedstawicieli partnerów społeczno-gospodarczych, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, a także środowisk akademickich, regionów oraz podmiotów prywatnych, w systemie instytucji odpowiedzialnych za koordynację realizacji SOR nie wskazano stałych przedstawicieli samorządu województwa.

Dokument ten ma stanowić aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju, ale zarówno jego horyzont czasowy (2020 r. z perspektywą do roku 2030), jak i relacja do istniejących dokumentów strategicznych – Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – nie spełniają wymogów obowiązujących przepisów ustawowych. Nie ma jasności, czy w ślad za przyjęciem SOR będzie konieczne, zgodnie z zapisami ustawowymi, aktualizowanie strategii województw, a jeśli tak, to w jakim horyzoncie czasowym.

W dokumencie niewystarczająco precyzyjnie określono, z jakimi działaniami wiąże się usprawnienie i modyfikacja systemu kontraktów terytorialnych. Kontrakt stanowi dla województwa lubuskiego ważne narzędzie koordynacji i realizacji rządowej polityki rozwoju na obszarze naszego regionu. W projekcie SOR brakuje zapisów dotyczących zapewnienia realizacji kluczowych lubuskich inwestycji, które są na liście kontraktu terytorialnego i w strategii rozwoju Polski Zachodniej.

Zapisy dotyczące finansowania zadań przewidzianych w strategii są bardzo optymistyczne i nie dają jednoznacznych odpowiedzi co do możliwych obciążeń finansowych samorządów. Rodzą się obawy, że projektowane w SOR różne nowe instrumenty rozwoju będą musiały być w dużej części finansowane przez samorządy bez zapewnienia na nie dodatkowych środków.

Zapisy w dokumencie dotyczące projektów kluczowych są bardzo ogólne. Wiele z nich nie spełnia cech projektu. Ich opis często wskazuje jedynie na cele i wolę stworzenia nowych instytucji lub ogólnie na zmianę przepisów prawnych, natomiast brakuje wskazania na konkretne rozwiązania.

Nie widać uzasadnienia konieczności dostosowania regionalnych programów operacyjnych do SOR i wprowadzenia w nich istotnych zmian. RPO województwa lubuskiego w pełni wpisuje się w priorytety SOR. Plan działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów operacyjnych w ramach polityki spójności na lata 2014–2020 określa ukierunkowanie środków na nowe czynniki konkurencyjności i zapowiada wzmocnioną koordynację programów krajowych i regionalnych. W związku z tym uzasadnione jest zapewnienie samodzielności samorządów województw w realizacji regionalnych programów operacyjnych ze względu na najlepsze rozpoznanie specyfiki poszczególnych regionów, a także zapewnienie optymalnych kierunków wsparcia.

W ramach zapisów dotyczących spójności terytorialnej jako obszary problemowe wyróżniono Polskę Wschodnią i Śląsk. W niewielkim stopniu dostrzegane są problemy rozwojowe części obszaru zachodniej i północnej Polski (rynek pracy, innowacyjność, depopulacja). Wartość PKB przypadająca na mieszkańca województwa lubuskiego, opolskiego, a nawet zachodniopomorskiego sytuują je bliżej województw wschod-

nich niż wśród średniej krajowej i ma tendencję malejącą.

W obszarze „Środowisko naturalne” (kierunki interwencji – „Polityka surowcowa państwa”) projekt strategii bardzo ogólnie opisuje konieczność zdelimitowania złóż strategicznych oraz oceny ich znaczenia dla państwa. Nie wpisano w tym zakresie żadnych projektów strategicznych. Województwo lubuskie to region, na terenie którego zdiagnozowano złoża surowców naturalnych o strategicznym znaczeniu dla kraju (m.in. złoża miedzi i srebra). Wobec tego zasadnym jest wpisanie do strategii gospodarczego wykorzystania tych bogactw naturalnych jako ważnego czynnika rozwoju gospodarczego nie tylko regionu lubuskiego, ale i całego kraju.

W związku z powyższymi uwagami proszę o przedstawienie stanowiska Pana Premiera wobec wymienionych kwestii oraz stanowiska ministerstwa określającego możliwości (oraz plany) realizacji tych działań, a także dokonania stosownych zmian w zapisach.

Z poważaniem
Robert Dowhan